

DROBNÉ ZEMNÉ CICAVICE VRESOVISKA V ŽIRANOCH

Alena Jančová¹, Michal Ambros², Ivan Baláz³, Zuzana Bridišová³

¹Katedra zoológie a antropológie, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa, Nábřeží Mládeže 91, 949 74 Nitra, e-mail: ajancova@ukf.sk

²Štátna ochrana prírody SR, Správa Chránenej krajiny Ponitrie, Samova 3, 949 01 Nitra, e-mail: ambros@soprs.sk

³Katedra ekológie a environmentalistiky, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa, Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra, e-mail: ibalaz@ukf.sk, zbridisova@ukf.sk

ÚVOD

Cieľom práce bolo zistiť štruktúru synúzie drobných zemných cicavcov (Insectivora, Rodentia) vresoviska v Žiranoch. Monitorovať druhovú skladbu, frekvenciu výskytu a dominanciu populácií drobných cicavcov, posúdiť koncentráciu dominancie, diverzitu a ekvitalitu.

CHARAKTERISTIKA SKÚMANEJ LOKALITY

Vresovisko Žirany sa nachádza na SV svahu Vápeníka (531 m n. m.), južne od obce Žirany a predstavuje najväčší porast vresu obyčajného (*Calluna vulgaris*) v Zoborských vrchoch. V blízkosti lokality je prírodná rezervácia Zibrica. Významné sú aj priľahlé xerotermné lúky a pasienky na kyslom kremencovom substráte zväzu *Koelerio-Phleion phleoidis* s prirodzeným výskytom vstavača obyčajného (*Orchis morio*).

Vresovisko v Žiranoch predstavuje typ nelesnej, xerotermnej vegetácie na kyslom plytkom substráte s kremencovým podložíom. Lokalita je v značne pokročilom štádiu sukcesie, zarastá krami (ruže, hlohy) a stromami (slivka divá, jaseň mannový).

MATERIÁL A METODIKA

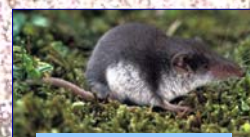
Drobné cicavce sme z vresoviska v Žiranoch odchyťovali líniovou metódou kladenia živočných pascí (50 pascí na líniu v 5 až 7 m odstupoch), ktoré boli exponované 3-4 dni (MORIS, 1968). Taxonomická príslušnosť získaných jedincov bola posúdená podľa PELIKÁNA et al. (1979). Analýzu synúzie drobných cicavcov sme uskutočnili na základe cenologických charakteristík, ako sú dominancia, frekvencia výskytu, index druhovej rozmanitosti a druhovej vyrovnanosti (LAŠŤUKA & KREJČOVÁ, 2000). Relatívnu densitu drobných cicavcov sme vyjadrili počtom úlovkov na 100 pascí/noč podľa TURČEKA (1957).

Časový harmonogram odberov: 13. – 15.9. 2005 (2. línie); 14. – 16.11. 2005; 24. – 27.4. 2006; 23. – 25.5. 2006; 21. – 23.6. 2006; 8. – 10.11. 2006; 7. – 8.12. 2006; 30.1. – 1.2. 2007. Spolu exponovaných 600 pascí na 9 línách počas 19 dní.

VÝSLEDKY

Z vresoviska v Žiranoch sme získali zbierku 7 druhov drobných zemných cicavcov (tab.), Insectivora: *Crocidura leucodon* (Hermann, 1780) – bieložúbka bielobrúchá, *Crocidura suaveolens* (Pallas, 1811) – bieložúbka krpatá; Rodentia: *Microtus arvalis* (Pallas, 1779) – hraboš poľný, *Clethrionomys glareolus* (Schreber, 1780) – hrdozák lesný, *Apodemus sylvaticus* (Linnaeus, 1758) – ryšavka krovinná, *Apodemus flavicollis* (Melchior, 1834) – ryšavka žltohrdlá, *Apodemus microps* (Kratochvíl et Rosický, 1952) – ryšavka malooká. Dominancia sa výrazne koncentrovala na *Microtus arvalis* (67,97 %). Frekvencia výskytu všetkých druhov bola nízka (5,263 % – 31,579 %).

Hodnoty ekologických ukazovateľov sú nepriaznivé. Index koncentrácie dominancie je pomerne vysoký a naopak index všeobecnej druhovej diverzity a index ekvitality nadobúdajú len nízke hodnoty.

Crocidura leucodon

Crocidura suaveolens

Microtus arvalis

Clethrionomys glareolus

Apodemus microps

Apodemus sylvaticus

Apodemus flavicollis

Tabuľka: Kumulatívna zbierka drobných zemných cicavcov z vresoviska Žirany

SPECIES	Ni	A (%)	D (%)	F (%)
<i>Microtus arvalis</i>	104	17,33	67,97	26,316
<i>Apodemus sylvaticus</i>	24	4,00	15,69	31,579
<i>Clethrionomys glareolus</i>	7	1,17	4,58	31,579
<i>Apodemus flavicollis</i>	4	0,67	2,61	21,053
<i>Apodemus microps</i>	2	0,33	1,31	10,526
<i>Crocidura leucodon</i>	10	1,67	6,53	26,316
<i>Crocidura suaveolens</i>	2	0,33	1,31	5,263
SPOLU	153	25,50	100	

Hodnoty ekologickej charakteristiky:

$c = 0,494$, $H = 1,56$, $H_{max} = 2,807$, $e = 0,556$, $p = 600$, $s = 7$

Ni – počet jedincov, A – abundancia, D – dominancia, F – frekvencia výskytu, c – koncentrácia dominancie, H – diverzita, H_{max} – maximálna diverzita, e – ekvitalita, p – počet pascí, s – počet druhov

Výskum a spracovanie výsledkov bolo uskutočnené v rámci riešenia projektov MŠ SR VEGA 1/2364/05, VEGA 1/4344/07 a CGA VI/2/2006.